

Aika: 11.03.2019 klo 18:00 - 18:21

Paikka: Kaupunginvaltuuston istuntosali

LUETTELO KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

§	Otsikko	Sivu
6	Kokouksen järjestäytyminen	4
7	Asunto-osakeyhtiön (Asunto Oy Bredantie 15) osakekannan ostaminen	5
8	Vuoden 2018 käyttötalouden sitovien toimintakatteiden ylitykset	10
9	Keskeneräisten investointihankkeiden lisämäärärahaesitykset	12
10	Vaalikelpoisuuden menetys ja uuden luottamushenkilön valinta (Holopainen)	15
11	Käsittlemättä olevat valtuustoaloitteet vuodelta 2018	16

Läsnä:	Ala-Reinikka Tapani	puh.joht.
	Berg Finn	I varapuh.joht.
	Stenberg Stefan	II varapuh.joht.
	Alanko Katarina	j
	Björk Bo-Christer	j
	Colliander-Nyman Nina	j
	Filppula Olavi	j
	Hallbäck Johan	j
	Hammarberg Johanna	j
	Herkama Pekka	j
	Jääskeläinen Tapani	j
	Karlsson-Finne Anna Lena	j
	Korpela Minna	j
	Kurkela Heikki	j
	Laakio Mika	j
	Limnell Patrik	j
	Miettinen Taisto	j
	Mollgren Satu	j
	Nysten Patrick	j
	Peltovirta Margit	j
	Pesonen Juha	j
	Rehn-Kivi Veronica	j
	Rintamäki-Ovaska Tiina	j
	Saarela Konsta	j
	Salminen Mikko J.	j
	Sederholm Camilla	j
	Stolt Sofia	j
	Tupamäki Binga	j
	Wahlstedt Virva	j
	Waselius Fredrik	j
	Fellman Veronica	vj
	Hirvasvuopio Jaana	vj
	Laitinen Ulla	vj
	Oksanen Pekka	vj
	Schalin Ann-Charlotte	vj
	Mårtenson Valter	nuor.edust.
	Masar Christoffer	kj
	Söderström Camilla	hall.pääll.
	Jahnsson Markus	tiedottaja
	Harju Marianna	yhdyskunta.joht.
	Tikkanen Ulla	sos.terv.joht.
	Koskinen Tommi	talouspääll.
Poissa:	Ant-Wuorinen Lauri	j
	Eväsoja Elina	j
	Johansson Johan	j
	Lamberg-Allardt Christel	j
	Tuohioja Pauli	j

Allekirjoitukset	Tapani Ala-Reinikka puheenjohtaja Hyväksytty 13.03.2019	Camilla Söderström sihteeri
Käsitellyt asiat	6 - 11	
Pöytäkirja tarkastettu		
Allekirjoitukset	Konsta Saarela Tarkastettu 17.03.2019	Virva Wahlstedt Tarkastettu sähköpostitse 15.03.2019
Pöytäkirja asetetaan yleisesti nähtäville	Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 18.03.2019	
Todistaa	Mattias Karlsson ilmoitustaulun hoitaja	

Kaupunginvaltuusto

§ 6

11.03.2019

Kokouksen järjestäytyminen

KV 11.03.2019 § 6

KV

- toteaa kokouksen laillisesti kokoonkutsutuksi sekä nimenhuudon suorittamisen jälkeen saapuvilla olevien valtuutettujen lukumäärään nähden päätösvaltaiseksi
- valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös:

KV

- totesi kokouksen laillisesti kokoonkutsutuksi sekä nimenhuudon suorittamisen jälkeen saapuvilla olevien valtuutettujen lukumäärään nähden päätösvaltaiseksi
 - valitsi valt. Konsta Saarelan ja valt. Virva Wahlstedtin pöytäkirjantarkastajiksi.
-

Kaupunginvaltuusto

§ 7

11.03.2019

Asunto-osakeyhtiön (Asunto Oy Bredantie 15) osakekannan ostaminen

411/10.02.03/2014, 432/00.01.00/2018

KV 11.03.2019 § 7

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Marko Lassila, puh. 050 382 9313

kiinteistöinsinööri Johanna Määttä, puh. 050 411 1821

kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunki on laatimassa osoitteissa Bredantie 15-17 ja Palokunnantie 1-3 asemakaavan muutosta (ote asemakaavan muutosehdotuksesta **oheismateriaalina**). Asemakaavan muutosehdotuksen asuinrakennusten korttelinosan (A) tuleva tontti 4-49-33 muodostuu kaupungin omistamasta alueesta (2718 m², tontti 4-49-31) ja Yhtiön (Asunto Oy Bredantie 15) omistamasta alueesta (4489 m², osa kiinteistöstä RN:o 2:283). Muodostuvalle tontille on osoitettu asuinrakennusoikeutta 4400 k-m² ja pysäköinti toteutetaan pihakannen alaisena rakenteena. Asemakaavan muutosehdotus on ollut nähtävillä ja on etenemässä hyväksymiskäsittelyyn.

Kaupungin omistamalla alueella sijaitsevassa kiinteistössä toimii päiväkotikoti Grankotten. Kaavavalmistelun alkuvaiheessa sivistystoimen antamana lähtötietona oli, että päiväkodin hoitopaikat voidaan sijoittaa kaupungin muihin yksiköihin ja siten luopua päiväkotirakennuksesta kaavan toteutuksen käynnistyessä, mutta myöhemmin sivistystoimi ilmoitti lausunnossaan, että päiväkodista ei voida luopua ainakaan nopeassa aikataulussa. Asemakaavan muutosta laadittiin alunperin kokonaisuutena vaiheittainen toteutus mahdollistaen siten, että vaiheistus jakautuisi likimain Yhtiön (vaihe 1) ja kaupungin (vaihe 2) omistamien alueiden mukaisesti. Vaiheistuksen tarkoituksena oli varautua päiväkotikoti Grankottenin siirtymäajan venymiseen. Asemakaavamuutoksen sisältö on kuitenkin muuttunut valmistelun aikana siten, että Yhtiön omistaman alueen toteuttaminen ensin ei ole taloudellisesti kannattavaa huomioiden Yhtiön omistaman alueen alhainen rakentamishokkuus ja rakenteellisen pysäköinnin kustannukset. Kaavaratkaisun toteutusedellytykset kokonaisuutena ovat kuitenkin edelleen olemassa.

Yhdyskuntavaliokunta käsitteli 5.6.2018 § 60 periaatepäätöstä määrärahan (2 000 000 euroa) varaamiseksi vuoden 2019 talousarvioon, jotta Yhtiön omistama tulevan tontin tontinosaa voitaisiin ostaa kaupungin omistukseen. Valiokunta kuitenkin katsoi, että kaavoitusprosessin tulee edetä normaaliin tapaan ilman että kaupunki lunastaa yksityisen tahon omistamia tontinosia ja päätti olla esittämättä KH:lle sekä edelleen KV:lle määrärahavaruksen tekemistä vuoden 2019 talousarvioon.

Yhdyskuntavaliokunnan ehdotus kaavoitusprosessin etenemisestä normaaliin tapaan tarkoittaisi, että Yhtiö voisi ostaa kaupungin omistuksessa olevan tulevan tontin tontinosan. Tämä vaihtoehto ei ole kaupungin edun mukainen, mikäli päiväkotitoimintoja alueella halutaan jatkaa toistaiseksi. Mikäli kaavoitusprosessia ei edistetä, Yhtiö vetäytynee kaavahankkeesta ja ryhtyy toteuttamaan voimassa olevaa asemakaavaa. Tällöin kaupunkiin ei voisi jatkaa kaavoitusprosessia omistamansa alueen osalta, koska kaavaratkaisussa on kyse kokonaisuudesta ja järjestelyt (mm. piha-alueet,

Kaupunginvaltuusto

§ 7

11.03.2019

pysäköinti ja ajoliittymät) edellyttävät sekä kaupungin että Yhtiön omistamaa aluetta koko laajuudessaan. Mikäli kaupunki hankkisi Yhtiön omistaman alueen omistukseensa tai hallintaansa, päiväkotitoiminta alueella voisi jatkua siihen asti, että päivähoitopaikat saadaan järjestettyä hallitusti muihin kiinteistöihin. Tämän jälkeen kaupunki voisi luovuttaa asemakaavan muutoksella muodostuvan kokonaisuuden toteuttajataholle. Näin ollen hankintaan investoitava rahasumma olisi luonteeltaan tilapäinen sijoitus.

KH käsitteli periaatepäätöstä määrärahan varaamisesta 11.6.2018 § 102 ja päätti merkitä yhdyskuntavaliokunnan päätöksen tiedoksi ja lisäksi edellyttää ruotsinkieliseltä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnalta selvitystä siitä, miten toiminto uudelleen järjestetään, sekä millä toimenpiteillä ja aikataululla päiväkotirakennuksesta voidaan luopua.

<http://kauniainenfi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20182675-6>

Ruotsinkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta on 21.8.2018 § 67 antanut lausuntonsa.

<http://kauniainenfi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20182690-6>

Valiokunta totesi lausunnossaan, että ennusteiden mukaan ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen lapsimäärät kasvavat vuoteen 2025 saakka ja saman ajanjakson kuluessa ostosopimukset Folkhälsanin (vuonna 2019) ja Bensowin (vuonna 2021) kanssa päättyvät. Lausunnon mukaan useiden ehtojen tulee täytyä, jotta kaupunki voisi luopua päiväkoti Grankottenin käyttämästä kiinteistöstä ja tämä on mahdollista aikaisintaan vuodesta 2020 lähtien. Todettakoon, että myöhemmin on selvinnyt, että tämä voi olla aikaisintaan vuoden 2021 lopussa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.11.2018 § 53 talousarvion vuodelle 2019. Talousarvion investointiohjelmaan ei ole sisällytetty määrärahaa Yhtiön omistaman alueen ostamiseksi. Sen sijaan talousarviossa on varattu osakepääomaan määräraha 2 050 000 euroa perusteluna, että kaupunki varautuu vuonna 2019 määrärahavarauksella muun muassa mahdolliseen maa-alaa koskevaan kiinteistöosakeyhtiön osakekauppaan.

KH käsitteli 3.9.2018 § 126 selvitystä päiväkoti Grankottenista suhteessa vireillä olevaan asemakaavan muutokseen jättäen asian pöydälle ja päätti 19.11.2018 § 184 asian palauttamisesta uuteen valmisteluun.

<http://kauniainenfi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20182729-6>

Kaupungin viranhaltijat ovat jatkaneet neuvotteluja Yhtiön ja yhtiön osakkeet omistavan tahon edustajien kanssa ja selvittäneet vaihtoehtoja asian ratkaisemiseksi. Yhtiön osakkeet omistavan tahon edustajat ovat neuvotte luissa tarjonneet Yhtiön koko osakekannan kaupungin ostettavaksi hintaan 1 550 000 euroa edellytyksellä, että osakekauppa tehdään odottamatta asemakaavan muutoksen edistymistä. Kaupungin ostaessa Yhtiön osakkeet tulee kaupungin maksettavaksi kauppahinnan lisäksi varainsiirtovero (2 %), mikä kauppahinnasta 1 550 000 euroa tarkoittaa varainsiirtoveroa 31 000 euroa, joka maksetaan myös osakepääomaan varatusta määrärahasta.

Yhtiö omistaa kiinteistön RN:o 2:283 ja sillä sijaitsevat kaksi asuinrakennusta (ote kantakartasta **oheismateriaalina**). Kaupungin rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan kiinteistöllä sijaitsee kaksi vuonna 1957 valmistunutta rakennusta, joiden kerrosalat ovat 370 k-m² (talo A) ja 107 k-m² (talo B). Kummassakin rakennuksessa on yksi asuinhuoneisto. Rakennuksissa ei ole suoritettu ylläpitoa suurempia korjaustöitä. Kiinteistön karttapinta-ala on 4659 m², johon sisältyy kaupungin omistama määräala 88 m² Bredantien katualueella. Asemakaavan muutosehdotuksessa kiinteistöstä on osoitettu 4489 m² tulevaan tonttiin 4-49-33, loppuosa kiinteistöstä (170 m²) on katualuetta.

Yhtiön osakkeista tarjotun hinnan lähtökohtana on kiinteistön arvo voimassa olevan kaavan mukaisessa käyttötarkoituksessa. Kumpikin osapuoli on teettänyt arviolausunnot (**oheismateriaalina** vain KV:n jäsenille) kiinteistön ja sillä sijaitsevien rakennusten arvosta. Kaupungin tilaamassa arviolausunnossa on arvion tulos 1 100 000 euroa (+/-5 %) arvion perustuessa maapohjan ja voimassa olevassa asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden (3 rakennuspaikkaa, yhteensä 700 k-m²) hintaan. Arviossa kiinteistön potentiaalın katsotaan olevan uudisrakentamisessa, mikä edellyttää nykyisten rakennusten purkamista eikä niille näin ollen ole annettu arvoa. Yhtiön omistajatahon tilaamassa arviossa arvion tulos on 1 250 000–1 500 000 euroa nykyinen kaavoitus sekä kiinteistöjen remointitarve huomioiden. Arvion mukaan kiinteistö on pääosiltaan perusteellisen remontin/modernisoinnin tarpeessa. Tämän lisäksi tarjottuun hintaan on sisällytetty huoneistojen tuottoarvoa, sillä molemmat huoneistot on vuokrattu. Lisäksi tarjotussa hinnassa on huomioitu odotusarvoa, jota kiinteistölle on muodostunut hyväksymiskäsittelyvaiheeseen edenneen kaavamuutoksen myötä. Arvioiden tulosten keskiarvo (1 237 500 euroa) alittaa Yhtiön edustajien tarjoaman kauppahinnan, mutta on arvioitavissa, että Yhtiön omistaman maa-alueen arvo KV:n myöhemmin erikseen hyväksymän kaavamuutoksen lainvoimaistumisen jälkeen on noin 1,5-kertainen kauppahintaan verrattuna.

Yhdyskuntatoimi on KH:n ohjeistuksen mukaisesti (KH 10.12.2018 § 197) neuvotellut Yhtiön edustajien kanssa osakkeiden kauppahinnasta. Uusia kiinteistöarvioita ei ole kuitenkaan tilattu, koska niiden ei ole katsottu tuottavan neuvottelujen tueksi sellaista lisäarvoa, joka vaikuttaisi neuvottelutalokseen osakkeiden kauppahinnasta. Käytyjen neuvottelujen perusteella myyjätaho on hyväksynyt, että kaavamuutoksen valmistelua varten tehdyn suunnittelutyön kustannukset sisältyvät tarjottuun kauppahintaan eikä niitä korvata erikseen. Osakkeiden kauppahintaan, 1 550 000 euroa, ei esitetä muutosta.

Yhtiön tilinpäätösasiakirjojen perusteella Yhtiöllä ei ole pitkäaikaista velkaa ja Yhtiön maksuvalmius on tyydyttävällä tasolla. Kiinteistön rasiustodistuksen (5.12.2018) perusteella omaisuuteen ei kohdistu rasituksia tai rajoituksia eikä uusia asioita ole vireillä. Käytössä olevan asiakirja-aineiston perusteella Yhtiön taloudellisen tilanteen voidaan katsoa olevan tasapainossa.

Kaupungin ostaessa Yhtiön osakkeet siirtyy Yhtiö kaupungin omistukseen. Yhtiö vastaa Yhtiön hallinnon ja hoidon järjestämisestä yhtiöjärjestyksen

määräykset huomioiden. Yhtiön hallinnon ja hoidon järjestäminen edellyttää Yhtiöltä isännöitsijäpalvelun ja huoltoyhtiön hankintaa. Yhtiön kulut rahoitetaan yhtiökokouksen päättämällä yhtiövastikkeella, jonka osakkeenomistaja (kaupunki) suorittaa Yhtiölle. Käytännössä yhtiövastike maksettaisiin yhdyskuntatoimen tilakeskuksen käyttömenoista. Yhtiöjärjestyksen mukaan huoneiston haltija (kaupunki) on velvollinen omalla kustannuksellaan huolehtimaan huoneiston sisäkorjauksista, lukuun ottamatta Yhtiön vastuulla olevia rakenteesta johtuvia vikoja sekä johtoja (vesi-, viemäri-, lämpö-). Huoneistojen ollessa osakkeenomistajan (kaupunki) hallinnassa siirtyvät vuokrasopimukset nykyiseltä osakkeenomistajalta kaupungille ja kaupunki toimii vuokranantajana suhteessa vuokralaisiin. Huoneistojen vuokrauksesta saatavien vuokratuottojen voidaan arvioida kattavan kaupungin suoritettavaksi tulevan yhtiövastikkeen määrän.

Kaupungin ostaessa Yhtiön osakkeet jää kiinteistö edelleen Yhtiön omistukseen. Yhtiö olisi edelleen kaavoitusprosessissa asianosainen ja muun muassa mahdollisen maankäyttösovituksen osapuoli ja sopimukseen sisältyvän sopimuskorvauksen maksaja. Kiinteistön ollessa Yhtiön omistuksessa ja tontin 4-49-31 ollessa kaupungin omistuksessa asemakaavan muutosehdotuksen mukaisen tulevan tontin 4-49-33 muodostaminen ei ole mahdollista tulevan tontin omistuksen ollessa eriytynyt. Asemakaavan muutosehdotuksen mukaisen tulevan tontin muodostaminen edellyttäisi omistuksen yhtenäistämistä, esimerkiksi kiinteistönluovutusta Yhtiön ja kaupungin välillä tai Yhtiön purkamista ja sen omaisuuden siirtymistä kaupungin omistukseen taikka asemakaavan muutosehdotuksen (tonttijaon) muuttamista maa-alueen omistusta vastaavaksi. Mikäli kaupunki ostaa Yhtiön osakkeet, arvioidaan ja tuodaan tarvittaessa erikseen käsittelyyn toimenpiteet tulevan tontin omistuksen yhtenäistämiseksi tai asemakaavan (tonttijaon) muuttamiseksi maa-alueen omistusta vastaavaksi. Mikäli tulevan tontin omistus sen luovutuksen ajankohtaistuessa olisi edelleen eriytynyt, kaupunki luovuttaisi kolmannelle taholle (tulevan tontin toteuttajalle) Yhtiön osakkeet ja tontin 4-49-31 taikka tuleva tontti luovutettaisiin kahden eri luovuttajatahon (kaupunki ja Yhtiö) toimesta.

Kaupungin näkökulmasta olisi yksinkertaisempaa Yhtiön osakkeiden ostamisen sijasta saada ostaa Yhtiöltä kiinteistö rakennuksineen. Tällöin kaupunki välttyisi varainsiirtoveron maksamiselta ja Yhtiön hallinnoinnista aiheutuvien kulujen maksamiselta ja lisäksi asemakaavan muutosehdotuksen mukaisen tulevan tontin omistus olisi yhtenäinen ja tontti muodostettavissa. Kiinteistökauppa edellyttäisi myyjätahon suostumusta sekä erillistä määrärahavarausta maa-alueiden hankintaan. Yhtiön osakkeet omistava taho on kuitenkin ilmoittanut, ettei ole halukas myymään Yhtiön omistamaa kiinteistöä ja sillä sijaitsevia rakennuksia kaupungille.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kaavoitusprosessin edistäminen on kaupungin edun mukaista kaavamutoksen lisätessä kaupungin niukkaa tonttivarantoa. Asemakaavan muutos mahdollistaa merkittävän määrän asuntotuotantoa keskeiselle paikalle kävelyetäisyydellä Kauniaisten keskustasta ja juna-asemasta. Kaupungin hankkiessa Yhtiön osakkeet omistukseensa on kaavamutoksella muodostuva tuleva tontti kokonaisuudessaan ainakin välillisesti kaupungin hallinnassa. Tällöin kaupunki voisi ajoittaa ja toteuttaa tulevan tontin luovuttamisen ja toteuttamisen asuntopoliittisesti ja taloudellisesti tehokkaalla tavalla huomioiden myös päiväkotit Gran-

Kaupunginvaltuusto

§ 7

11.03.2019

kottenin toiminnan järjestämisen. Mahdollisesta korvaavasta kunnallisesta päiväkodista päätetään erikseen tarpeeseen perustuen, päiväkotiselvityksen valmistumisen jälkeen.

KH oli kokouksessaan 10.12.2018 palauttanut asian paitsi lisäneuvottelujen käymiseksi osakkeista maksettavan hinnan määrittelemiseksi myös sen selvittämiseksi, miten päiväkot Grankottenin toiminta järjestetään siinä vaiheessa kun asemakaavan muutos on vahvistettu.

KH:n päätös 25.2.2019 (§ 24) päiväkot Grankottenin toiminnan järjestämisestä kaavamuutoksen jälkeen on syntynyt äänestyksen jälkeen, jossa jäsen Pesosen ehdotus "Samalla KH korostaa, että toiminnan jatkuvuutta tulee vaalia varmistamalla päiväkodin lapsille ja henkilöstölle paikat Kauniaisissa hyvissä ajoin ennen päiväkodin toiminnan päättymistä nykyisessä kiinteistössä." hävisi äänin 3–3, puheenjohtajan äänen ratkaistessa, jäsen Johanssonin päätökseksi tullee ehdotukselle, että "päiväkot Grankottenin toiminnalle on osoitettava korvaavat tilat hyvissä ajoin ennen kuin toiminta päättyy nykyisessä kiinteistössä, ellei päiväkotiverkostoselvityksessä ole osoitettu tarpeen muuttuneen merkittävästi".

Lisäksi KH päätti 25.2.2019 (§ 24) oikeuttaa kaupunginjohtajan laatimaan kauppakirjan.

KH:

KV päättää, että kaupunki ostaa Asunto Oy Bredantie 15 -nimisen yhtiön koko osakekannan tarjottuun hintaan 1 550 000 euroa.

.....

Ennen kokouksen alkua **oheismateriaaliin** lisättiin tilinpäätösasiakirjat 2017 ja rasiustodistus (vain KV:n jäsenille).

Keskustelun alettua valt. Nysten ehdotti, että kaupunki ei osta Asunto Oy Bredantie 15 osakekantaa eikä muodosta uutta yhtiötä. Hän ehdotti myös, että Asunto Oy Bredantien 15 omistama kiinteistö pysyy asuinpientalojen korttelialueena. Ehdotus raukesi kannatuksen puuttuessa.

Päätös:

KV päätti, että kaupunki ostaa Asunto Oy Bredantie 15 -nimisen yhtiön koko osakekannan tarjottuun hintaan 1 550 000 euroa.

Valt. Nysten ilmoitti päätökseen kirjallisen eriävän mielipiteensä.

Kaupunginvaltuusto

§ 8

11.03.2019

Vuoden 2018 käyttötalouden sitovien toimintakatteiden ylitykset

43/02.02.00/2018, 261/02.06.01/2018

KV 11.03.2019 § 8

Lisätiedot:

taloussuunnittelija Tuija Vappula, puh. 050 5675 623
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaan kaupungin tulosalueiden on hyvissä ajoin ennen toimintakatteiden ylittymistä ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla jäljellä oleva määräraha tai tuloarvio saadaan sovitettua toiminnan tarpeisiin. Mikäli näistä toimenpiteistä huolimatta edelleen joudutaan turvautumaan toimintakatteiden muutosesitykseen ts. lisätuloarvion tai lisämäärärahan esitykseen, on esitys saatettava kaupunginvaltuustolle päätettäväksi talousarviovuoden aikana.

Käyttötalousoosan tulosalueiden määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia valtuuston nähden nettomääräisinä, toimintakatteina. Valtuustoon nähden sitovia toimintakatteita ei ole lupa ylittää.

Tarkasta taloudenpidosta huolimatta ja osin yllättävienkin menoerien kuten työehtosopimuksen mukaisen kertaerän vaikutuksen ja erilaisten korjauskustannusten myötä, on käyttötalouden sitova toimintakate jäänyt toteutumatta tai ylittynyt seuraavilla kuudella tulosalueella:

Yleishallinto

Kaupunginkanslia 67 718,80 €

Yhdyskuntatoimi

Tilakeskus (tulojen alitus) 74 082,42 €

Sivistystoimi

Varhaiskasvatus 35 413,60 €

Ruotsinkielinen opetustoimi 32 875,12 €

Nuorisopalvelut 27 469,42 €

Liikuntapalvelut 32 739,06 €

Kaikki yhteensä (netto) 270 298,42 €

Ylitysten ja alituksen myötä toimialojen kokonaistoimintakatteet eivät ylittyneet.

Ylitykset on selvitetty oheisessa **liitteessä**.

KH on 25.2.2019 käsitellessään asiaa valtuuttanut rahatoimiston tekemään tarvittaessa vähäisiä tarkistuksia käyttötalouden ja investointiosan toteumiin ennen valtuuston käsittelyä.

KH:

KV hyväksyy edellä esitetyt vuoden 2018 käyttötalouden toimintakatteiden ylitykset ja alituksen.

Kaupunginvaltuusto

§ 8

11.03.2019

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto

§ 9

11.03.2019

Keskeneräisten investointihankkeiden lisämäärärahaesitykset

54/02.02.00/2019

KV 11.03.2019 § 9

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
toimialasihteeri Leena Porvali, puh. 050 382 9233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Käynnissä olevien ja vuodenvaihteen yli jatkuvien investointihankkeiden määrärahatarpeet on pyritty jo talousarvion laadintavaiheessa ennakoimaan siten, että määrärahojen jakauma toteutusvuosille vastaa mahdollisimman hyvin todellisuutta ja tulevan vuoden määrärahatarvetta. Budjetin laadintavaiheessa kyseessä voi kuitenkin olla vain arvio, jolloin määrärahan käytön tarkentuessa hankkeen etenemisen myötä saattaa olla tarpeen käsitellä hankekohtainen rahoitus normaalin lisämäärärahakäsittelyn mukaisesti: *Investointimäärärahat ovat sitovia hankekohtaisesti tai ryhmittäin siten kun ne on esitetty investointiosassa talousarviokirjan lopussa. Investointihankkeen myöhästyessä tai ulottuessa vuodenvaihteen yli, on hankkeen toteutusta oikeus jatkaa edellyttäen hankkeen kokonaismenojen pysymistä edellisen vuoden määrärahojen puitteissa. Hankkeiden jatkamisen vaikutukset talousarvioon käsitellään normaalin lisämäärärahakäsittelyn luonteisesti (ote talousarviokirjasta, s. 21).*

Yhdyskuntatoimen toteutusvastuulle kuuluvien talonrakennuksen hankkeiden osalla vuoden 2018 työohjelmaan sisältyy joitakin keskeneräisiä hankkeita, joiden aikataulut ulottuu vuodenvaihteen yli ja joille ei budjetin laadintavaiheessa ole pystytty ennustamaan riittävää määrärahavarausta vuoden 2019 talousarviossa. Seuraavassa selvitykset näistä hankkeista perusteluineen:

Rakennusten yllä- ja kunnossapitoinvestoinnit

	TA 2018	TA-muutos	TA yht.	Toteutuma	Erotus	Lmr-esitys 2019	TA 2019	Kokonais- kustannukset
(1000 e)								
Menot	1 000,0	195,0	1 195,0	1 093,8	101,2	50,0	1 100,0	1 150,0
Netto	1 000,0	195,0	1 195,0	1 093,8	101,2	50,0	1 100,0	1 150,0

Rakennusten yllä- ja kunnossapitoinvestointeja toteutettiin varsin laajasti talousarvion yhteydessä hyväksytyn työohjelman mukaisesti, kuitenkin priorisoiden hankkeiden toteutusjärjestystä niiden kiireellisyyden sekä käytävissä olevien henkilö- ja määräraharesurssien mukaan. Hankkeiden toteutus on käytännössä koko ajan jatkuvaa toimintaa, jolloin osa käynnistetyistä hankkeista jatkuu vuodenvaihteen yli. Viisi vuoden 2018 lopulla käynnistettyä rakennusten yllä- ja kunnossapitoinvestointia jatkuu vuoden 2019 puolella.

Jäljellä olevasta määrärahasta anotaan siirrettävän 50 t€ keskeneräisten hankkeiden, mm. VSS-palloiluhallin automaattisen savunpoiston, Kasavuoren koulukeskuksen tate-saneerauksen suunnittelun ja keskusurheilu-

Kaupunginvaltuusto

§ 9

11.03.2019

kentän tate-korjausten loppuunsaattamiseen sekä varmistamaan ennalta arvaamattomien töiden toteuttamisen.

Kasavuoren koulukeskus, keskuskeittiön laajennus

(1000 e)	TA 2018	TA-muutos	TA yht.	Toteutuma	Erotus	Lmr-esitys 2019	TA 2019	Kokonais- kustannukset
Menot	50,0	200,0	250,0	61,3	188,7	138,7	1 100,0	1 300,0
Netto	50,0	200,0	250,0	61,3	188,7	138,7	1 100,0	1 300,0

Hankkeen urakkalaskentasuunnittelu valmistui tammikuussa 2019 ja urakkalaskenta-aika on helmikuu 2019. Rakennustyöt aloitetaan toukokuussa 2019 ja ne valmistuvat vuoden 2019 loppuun mennessä.

Määrärahat anotaan siirrettävän hankkeen toteutuksen tarpeisiin.

Nuorisotalo, peruskorjaus, hankesuunnittelu

(1000 e)	TA 2018	TA-muutos	TA yht.	Toteutuma	Erotus	Lmr-esitys 2019	TA 2019	Kokonais- kustannukset
Menot	0,0	117,4	117,4	22,1	95,3	95,3	300,0	417,4
Netto	0,0	117,4	117,4	22,1	95,3	95,3	300,0	417,4

Talotekniikkasaneerauksen laajuuden määrittämiseksi tehtiin keväällä 2017 laaja kuntotutkimus, jossa havaittiin huomattava määrä rakennevaurioita. Korjausvaihtoehtojen tarkastelu jatkui talvella 2018 ja se valmistui keväällä 2018, jolloin päätöksentekoon esitettiin tarveselvitys eri korjausvaihtoehtoista. Tarveselvitys hyväksyttiin syksyllä 2018, minkä jälkeen hankkeelle kilpailutettiin hankesuunnitteluvaiheen suunnittelijat. Suunnittelu käynnistyi vuoden 2018 loppupuolella. Hankkeessa on käynnissä sisäpuolisten virheellisten rakenteiden ja talotekniikan purku-urakka osana korjaushankkeen hankesuunnitelman laadintaa.

Määrärahat anotaan siirrettävän hankkeen jatkosuunnittelun ja tarkempien rakenneavausten tarpeisiin.

Vss-palloiluhallin kalliosuojan välttämättömät korjaukset ja ajanmu- kaistaminen

(1000 e)	TA 2018	TA-muutos	TA yht.	Toteutuma	Erotus	Lmr-esitys 2019	TA 2019	Kokonais- kustannukset
Menot	300,0	612,4	912,4	425,3	487,1	7,1	480,0	1 000,0
Netto	300,0	612,4	912,4	425,3	487,1	7,1	480,0	1 000,0

Hankkeen suunnittelu alkoi vuonna 2015 ja hanketta jatkettiin toteutus-suunnittelulla vuonna 2016 vuoden loppuun asti. Hankkeen toteutus kilpailutettiin keväällä 2017 ja uudestaan keväällä 2018 mutta kokonaisurakasta ei kummallakaan kerralla saatu yhtään tarjousta. Hankkeen toteutus pää-

Kaupunginvaltuusto

§ 9

11.03.2019

tettiin kilpailuttaa puitesopimusurakoitsijoilla erillisinä urakoina syksyllä 2018, joista saatiin budjetin mukaiset tarjoukset. Hankkeen toteutus käynnistyi syksyllä 2018 ja arvioitu valmistuminen maaliskuun lopussa 2019.

Määrärahat anotaan siirrettävän hankkeen toteutuksen tarpeisiin.

Uimahallin välttämättömät korjaukset

(1000 e)	TA 2018	TA-muutos	TA yht.	Toteutuma	Erotus	Lmr-esitys 2019	TA 2019	Kokonais- kustannukset
Menot	0,0	694,9	694,9	515,9	179,0	29,0	150,0	694,9
Netto	0,0	694,9	694,9	515,9	179,0	29,0	150,0	694,9

Uimahallissa suoritettiin kesällä 2018 toiminnan jatkumisen kannalta välttämättömiä korjaustöitä ja näitä töitä jatketaan edelleen kesällä 2019. Korjaustöiden yhteydessä teetetään täydentäviä kuntotutkimuksia. Uimahallin hankesuunnittelu, jossa arvioidaan erilaisia pidemmän aikavälin ratkaisuvaihtoehtoja, on ajoitettu vuodelle 2019 erillisenä investointihankkeena.

Määrärahat anotaan siirrettävän hankkeen toteutuksen tarpeisiin.

KH:

KV päättää myöntää keskeneräisten investointihankkeiden loppuunsaattamista varten 320 100 euron suuruisen lisämäärärahan.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto

§ 10

11.03.2019

Vaalikelpoisuuden menetyks ja uuden luottamushenkilön valinta (Holopainen)

155/00.00.01/2017

KV 11.03.2019 § 10

Lisätiedot:

kaupunginsihteeri Gun Söderlund, puh. 050 370 8238
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Varavaltuutettu Juhana Holopainen (Kok.), joka on suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan varajäsen, on 10.2.2019 ilmoittanut muuttaneensa paikkakunnalta. Muuton myötä hän on menettänyt vaalikelpoisuutensa Kauniaisten kaupungin luottamustehtäviin. Vaalikelpoisuuden menettämisen toteaa valtuusto, joka samalla valitsee uuden varajäsenen suomenkieliseen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokuntaan.

KH:

KV toteaa Juhana Holopaisen menettäneen vaalikelpoisuutensa Kauniaisten kaupungin luottamustehtäviin ja valitsee meneillään olevan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uuden varajäsenen suomenkieliseen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokuntaan.

.....

Valt. Salmisen ehdotus valinnaksi, hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

KV totesi Juhana Holopaisen menettäneen vaalikelpoisuutensa Kauniaisten kaupungin luottamustehtäviin ja valitsi meneillään olevan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi Riina Plosilan uudeksi varajäseneksi suomenkieliseen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokuntaan.

Kaupunginvaltuusto

§ 11

11.03.2019

Käsittelemättä olevat valtuustoaloitteet vuodelta 2018

100/00.02.00/2018, 398/10.03.02/2018, 399/02.08.00/2018, 401/10.03.01/2018, 400/10.03.02/2018, 354/10.03.01/2018, 355/10.03.01/2018, 356/10.03.00/2018, 925/05.00/2014, 91/10.03.01/2017, 61/06.00.00/2017, 307/12.04.02/2018, 308/10.03.01/2018, 309/08.01.00/2018

KV 11.03.2019 § 11

Lisätiedot:

hallinnon suunnittelija Liisa Sarvimäki-Paananen, puh. 050 411 0202
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupungin hallintosäännön 103 §:n mukaan valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloitetta ei oteta heti käsiteltäväksi, vaan se lähetetään valmisteltavaksi. Kaupunginhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo niistä valtuustoaloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

Vuonna 2018 on jätetty yhteensä 13 valtuustoaloitetta, joista valtuusto on todennut loppuun käsitellyiksi seuraavat aloitteet (käsittelypäivämäärä ja § suluissa):

- Valt. Björkin ym. aloite Espoon kanssa yhteensopivan pyöräaseman hankkimisesta (KV 14.5.2018 § 17).
- Valt. Jääskeläisen ym. aloite kirjaston ulkoseinien korjaamisesta (KV 17.9.2018 § 39).
- Valt. Stenbergin ym. aloite paikan nimeämisestä Edward Anderssonin mukaan (KV 4.2.2019 § 5).

Seuraavassa selostetaan niitä valtuustoaloitteita, jotka ovat edelleen valmisteltavana. Näiden joukossa on myös yksi vuonna 2014 ja kaksi vuonna 2017 jätettyä aloitetta. Aloitteet ovat esityslistan **oheismateriaalina**.

1. *Valt. Ala-Reinikan ym. 13.10.2014 aloite sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta ulkopuolisen toimijan kanssa*

Aloitteen käsittely sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta ulkopuolisen toimijan toimesta ei ole edennyt sote-uudistukseen liittyvän lainsäädäntövalmistelun keskeneräisyyden vuoksi.

2. *Valt. Tupamäen ym. 13.2.2017 aloite terveyspalveluiden ulkoistamisesta*

Tämän aloitteen kohdalla viitataan aloitteen nro 1 (valt. Ala-Reinikka ym.) vastaukseen asian valmistelun tämänhetkisestä tilanteesta.

Kaupunginvaltuusto

§ 11

11.03.2019

3. *Valt. Pesosen ja Sederholmin ym. 13.3.2017 aloite Kauniaisten erityispiirteet huomioivasta säännöstöstä ja vaihteluväleistä asuinkiinteistöjen pysäköintipaikkojen mitoittamiseen*

Aloite on valmisteltavana maankäyttöyksikössä ja saatetaan yhdyskuntavaliokunnan käsittelyyn kevään 2019 aikana.
 4. *Valt. Ant-Wuorisen ym. 17.9.2018 aloite lähiliikuntapuiston rakentamisesta Thurmanin puistoon*

Aloite on valmisteltavana liikuntapalveluissa osana koko kaupungin kattavaa liikuntapaikkaselvitystä ja saatetaan liikuntavaliokunnan käsittelyyn vuoden 2019 aikana.
 5. *Valt. Ala-Reinikan ym. 17.9.2018 aloite leikkipuiston rakentamisesta Juusintien ja Puutarhatien kulmaan*

Tämän aloitteen kohdalla viitataan aloitteen nro 4 (valt. Ant-Wuorinen ym.) vastaukseen asian valmistelun tämänhetkisestä tilanteesta.
 6. *Valt. Ala-Reinikan ym. 17.9.2018 aloite bussilinjan 224 ajoreitin muuttamisesta*

Yhdyskuntavaliokunta on käsitellyt aloitetta 12.2.2019 ja päätti yksimielisesti palauttaa asian HSL:n kanssa käytäviä jatkokeskusteluja varten. Vastaus tuodaan uudelleen käsiteltäväksi kevään 2019 aikana.
 7. *Valt. Rintämäki-Ovaskan ym. 15.10.2018 aloite Maisterintien hiekkakentän kehittämisestä*

Tämän aloitteen kohdalla viitataan aloitteen nro 4 (valt. Ant-Wuorinen ym.) vastaukseen asian valmistelun tämänhetkisestä tilanteesta.
 8. *Valt. Bergin ym. 15.10.2018 aloite uusien korvaavien kuusialtojen istuttamisesta rautatiealueelle*

Aloite on valmisteltavana ympäristötoimessa ja saatetaan yhdyskuntavaliokunnan käsittelyyn kevään 2019 aikana.
 9. *Valt. Jääskeläisen ym. 15.10.2018 aloite asemakaavamääräysten ja rakennusjärjestyksen keskinäisestä velvoittavuussuhteesta*

Aloite on valmisteltavana rakennusvalvonnassa ja saatetaan rakennusvaliokunnan käsittelyyn kevään 2019 aikana.
 10. *Valt. Ala-Reinikan ym. 12.11.2018 aloite kaupungin rakennusten lämmitys- ja sähkötarpeen tuottamisesta aurinkoenergialla ja maalämmöllä*

Aloite on saatettu valmisteltavaksi tilakeskukseen, mutta valmistelua
-

Kaupunginvaltuusto

§ 11

11.03.2019

ei vielä ole ehditty käynnistää. Todettakoon kuitenkin, että kaikissa rakennushankkeissa on mukana energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääminen. Uudisrakentamishankkeet toteutetaan lähtökohtaisesti maalämpöratkaisuin ja laajemmissa saneerauksissa harkitaan uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto myös lämmitysenergian lähteenä.

11. *Valt. Ala-Reinikan ym. 12.11.2018 aloite sähköautojen hankkimisesta kotihoitoon*

Aloite on valmisteltavana kuntatekniikassa ja saatetaan yhdyskuntavaliokunnan käsittelyyn vuoden 2019 aikana. Todettakoon, että asia-yhteys liittyy kaupungin hiilineutraaliuden tiekartan valmisteluun ja laajemmin kaupungin käytössä olevien ajoneuvojen kulutukseen, henkilökunnan kulkumuotoihin sekä hiilineutraaliusohjelman resursointiin.

12. *Valt. Pesosen ym. 12.11.2018 aloite rautatieaseman käytön selvittämisestä*

Aloite on toimitettu yhdyskuntatoimeen valmisteltavaksi. Yhdyskuntatoimi on käynyt alustavan keskustelun alueen kehittämisestä uuden omistajan kanssa. VR:n, Väyläviraston (ent. Liikennevirasto) ja Senaatin omistuksessa aiemmin olleiden asema-alueiden kiinteistöomaisuus ml. Kauniaisten asemarakennus ympäristöineen on siirtynyt vuoden 2019 alussa perustetun Senaatin Asema-alueet Oy:n omistukseen. Uuden omistajan tavoitteena on kehittää asema-alueista kestävää kaupunkiympäristöä palveluineen yhdessä kuntien kanssa.

13. *Valt. Sederholmin ym. 12.11.2018 aloite jätteiden lajitteluastioista hautausmaalla*

Aloite on valmisteltavana kuntatekniikassa ja saatetaan yhdyskuntavaliokunnan käsittelyyn kevään 2019 aikana.

KH:

KV merkitsee tiedoksi aloitteiden johdosta annetut selostukset ja toimenpiteet sekä tämänhetkisen valmisteluvaiheen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Kauniaisten kaupungin kirjaamosta.

Kauniaisten kaupunki	Sähköposti:	kirjaamo@kauniainen.fi
Kirjaamo	Puh.	09 50561
Kauniaistentie 10	Faksi:	09 5056 535
PL 52, 02701 KAUNIAINEN	Kirjaamon aukioloaika:	klo 8.00–15.45

Muutoksenhakukiellot ja kieltojen perusteet

Kuntalain 136 §:n (410/2015) mukaan seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: 6, 11

Muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja lakiviittaukset:

Valitusosoitus

Alla mainittuihin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai 3) päätös on muuten lainvastainen. Valitusperusteena ei voida käyttää sitä, että päätös on yksityisoikeudellisten säännösten vastainen. Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Viranomainen, jolle valitus tehdään, ja yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeus	Sähköposti:	helsinki.hao@oikeus.fi
Tuomioistuimet-talo	Puh.	029 56 42000
Kirjaamo	Faksi:	029 56 42079
Radanrakentajantie 5	Kirjaamon aukioloaika:	klo 8.00–16.15
00520 HELSINKI		

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kunnallisvalitus, pykälät: 7, 8, 9, 10 Valitusaika 30 päivää

Hallintovalitus, pykälät: Valitusaika päivää
(katso erillinen muutoksenhakuohje)

Muu valitusviranomainen (katso erillinen muutoksenhakuohje)

pykälät: Valitusaika päivää

Kunnallisvalitusaika ja sen alkaminen

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja se on toimitettava valitusviranomaisen kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana. Asian katsotaan kuitenkin tulleen viranomaisen tietoon kirjeen saapumispäivänä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arklauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Kunnallisvalituksen sisältö ja muoto

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta
- mitä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös saadaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta ja postiosoite.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus voi tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaan periä muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun (260 euroa 1.1.2019 alkaen (asetus 1383/2018)).
